

NAČELA IN CILJI SINDIKATA VZGOJE, IZOBRAŽEVANJA, ZNANOSTI IN KULTURE SLOVENIJE

Portorož, december 1998

Medsebojna solidarnost je temelj uspešnosti sindikata
Politično neodvisen sindikat
Za kvalitetno javno šolstvo
Premajhen vpliv žensk v izobraževanju in znanosti
Strategija dveh tirov
Za socialno partnerstvo in kolektivno dogovarjanje
Plače
Delovne razmere
Presežni delavci v izobraževanju
Usluge članstvu
Izobraževanje sindikalnih zaupnic in zaupnikov
Finančni viri za delo sindikata
Sodelovanje in povezovanje z drugimi sindikati
Mednarodna dejavnost

MEDSEBOJNA SOLIDARNOST JE TEMELJ USPEŠNOSTI SINDIKATA

Člani Sindikata vzgoje, izobraževanja in znanosti Slovenije smo prepričani, da je medčloveška solidarnost ključni pogoj za uspešno uveljavljanje interesov zaposlenih v izobraževanju in znanosti, za varovanje našega dostojanstva in povečevanje ugleda poklicev, ki jih opravljamo. Solidarnost s posameznikom, čigar pravice in človeško dostojanstvo so ogroženi, solidarnost med spoloma, solidarnost med različnimi poklici in stopnjami izobrazbe, solidarnost med zaposlenimi na različnih ravneh izobraževanja in v znanosti. Solidarnost nas povezuje in krepi. Povezanost zaposlenih - od vrtcev do univerz in znanstvenih institutov - v skupni sindikat in medsebojna solidarnost sta po našem prepričanju način, kako uspešno priti do ciljev, ki si jih zastavljamo.

POLITIČNO NEODVISEN SINDIKAT

SVIZ bo tudi v prihodnje ostal politično neodvisen sindikat in se ne bo vezal na nobeno politično stranko. Organizacijska, finančna in osebna neodvisnost od političnih strank nam zagotavljajo, da bo SVIZ uveljavljal interese članstva in se samostojno opredeljeval do družbenih dogajanj v naši državi in v svetu. SVIZ se bo aktivno vključeval v javne politične razprave, še posebej tiste, ki se nanašajo na izobraževanje in znanost, na človekove pravice in temeljne svoboščine ter na socialna vprašanja. Zaradi uspešnejšega uveljavljanja gospodarskih in socialnih interesov našega članstva ter uveljavljanja stališč do strokovnih vprašanj bomo kot neodvisna organizacija civilne družbe tudi v prihodnje navezovali stike z vsemi političnimi strankami in drugimi skupinami civilne družbe.

Nasprotujemo in bomo nasprotovali vsem oblikam in pojavom nestrpnosti, še posebej rasizmu, ksenofobiji in antisemitizmu v najširšem pomenu besede.

SVIZ je številčno velika organizacija, v katero so včlanjeni posamezniki in posameznice različnih političnih prepričanj in med njimi so tudi člani in članice političnih strank. Od naših članic in članov, ki so vključeni v politične stranke, pričakujemo, da bodo v svojih strankah zagovarjali interese zaposlenih v izobraževanju in znanosti in da našega sindikata ne bodo uporabljali za uveljavljanje strankarskih interesov.

Menimo, da za članice in člane glavnega odbora, statutarne komisije, nadzornega odbora in izvršilnega odbora ni primerno, če hkrati opravljajo tudi funkcije v političnih strankah.

Kot član Izobraževalne internacionale bo SVIZ seznanjal naše članstvo in zainteresirano javnost s politiko in stališči do posameznih vprašanj te največje mednarodne institucije učiteljskih organizacij.

ZA KVALITETNO JAVNO ŠOLSTVO

Izobraževanje ni poceni, je pa ključno za gospodarsko rast in razvoj družbe!

SVIZ vztraja pri stališču, da je javno izobraževanje pravica, ki jo mora vsem otrokom zagotoviti država. Le javno izobraževanje zagotavlja otrokom obeh spolov enake možnosti šolanja ne glede na gmotni položaj, socialno ali etnično pripadnost njihovih staršev. Javno izobraževanje je eden od temeljnih stebrov socialne države in bistveno pri utrjevanju demokracije in socialnega povezovanja. Javno izobraževanje prispeva k zmanjševanju neenakosti v družbi in povečuje sodelovanje, s čimer prispeva k skladnejšemu razvoju posamezne družbe. Edukacija otrok v okviru javnega izobraževanja - brez kakršnega koli razlikovanja - mlade ljudi medsebojno sooča z razlikami in vzpodbuja k spoštovanju drugih in drugačnih.

Politične, socialne in kulturne razlike med učitelji v javnih vrtcih in šolah zagotavljajo spoštovanje do vseh prepričanj in nazorov, to pa prispeva k zmanjševanju rasnih, kulturnih in socialnih predsodkov pri otrocih in mladostnikih in jih usmerja v dialog, medsebojno razumevanje in v druge demokratične oblike vedenja.

V SVIZ zagovarjamo stališče, naj bodo slovenske javne šole in javni vrtci laični.

Prizadevamo si za kvalitetno javno izobraževanje, kakršno lahko zagotovi le strokovno ustrezno izobraženo učiteljstvo. Izboljševanje kakovosti izobraževanja je eden od osrednjih ciljev učiteljskega poklica, vendar moramo učiteljice in učitelji imeti možnost sodelovati pri oblikovanju šolske politike.

Naše članice in člane bomo spodbujali k nenehni strokovni rasti, da bodo čim boljše usposobljeni za opravljanje odgovornega dela. Za te ciljeve, pa bo treba imeti ustrezne pogoje za strokovno izpopolnjevanje. Učiteljstvo mora prek svojih organizacij dobiti večji vpliv na oblikovanje in izbiro programov ter nadzor nad načrtovanjem in izvajanjem tega izobraževanja.

Z namenom, da bi izboljšali kakovost javnega izobraževanja, bomo vzpostavljali stike in se povezovali z organizacijami ravnateljic in ravnateljev, staršev, dijakov in študentov, s strokovnimi društvi učiteljev in drugimi nevladnimi organizacijami, delujočimi na področju izobraževanja.

Prepričani smo, da bo kvaliteta in obseg vseživljenskega izobraževanja in izobraževanja odraslih igralo ključno vlogo pri uspešnem razvoju posameznih družb v 21. stoletju. Za odrasle, ki želijo končati osnovnošolsko in srednješolsko izobraževanje, mora biti to šolanje v celoti brezplačno. Izobraževanje odraslih je potrebno vključiti v redne tečaje izobraževanja za učitelje. Koncept vseživljenskega izobraževanja je potrebno oblikovati tako, da omogoča stalno nadgrajevanje in dopolnjevanje prejšnjega izobraževanja. Država mora prispevati sredstva in bedeti nad oblikovanjem in izvajanjem programov izobraževanja odraslih. Sredstva za to izobraževanje mora prispevati tako država kot privatni sektor po predhodnem dogovoru med socialnimi partnerji.

V SVIZ-u ne nasprotujemo razvoju zasebnega šolstva, saj je to potrebno dopolnilo javnemu, ker prispeva k večji raznovrstnosti oblik in metod izobraževanja in s tem k večji svobodi izbire. Odločno pa nasprotujemo neoliberalni politiki privatizacije javnega šolstva zaradi zniževanja stroškov javnih financ, ker ta povečuje razlike med socialnimi skupinami in privilegira bogatejše.

SVIZ bo vztrajal, da mora slovenska vlada uresničiti priporočilo Mednarodne komisije Unesca o izobraževanju v 21. stoletju, nameniti izobraževanju vsaj 6 % bruto domačega proizvoda in ga - če želi Slovenija slediti najrazvitejšim evropskim državam - v naslednjih letih povečati vsaj za 1 odstotek.

SVIZ se zavzema za brezplačno šolanje na vseh stopnjah izobrazbe.

PREMAJHEN VPLIV ŽENSK V IZOBRAŽEVANJU IN ZNANOSTI

V SVIZ-u se zavedamo pomembnosti vloge žensk v izobraževanju; od predšolskega prek osnovnošolskega do srednješolskega in visokošolskega. Velja poudariti, da je bilo v preteklosti delo, ki so ga pretežno opravljale ženske, ne glede na področje praviloma podcenjeno. V šolstvu je ta težnja navzoč še sedaj, včasih bolj, včasih manj očitno.

Kljub rastoči feminizaciji zaposlenih v izobraževanju je delež žensk - glede na delež med vsemi zaposlenimi - na vodilnih mestih bistveno manjši. To velja tako za nizek odstotek ravnateljic v osnovnih, glasbenih in srednjih šolah kot za nizek odstotek žensk na boljše plačanih, varnejših in uglednejših delovnih mestih rednih in izrednih profesorice na univerzah.

Vodilna mesta so težje dostopna tudi znanstvenicam, saj morajo praviloma pokazati večje sposobnosti, če želijo na teh mestih konkurirati moškimi. V SVIZ-u ocenjujemo, da gre za predsodke o manjši sposobnosti žensk za vzpostavljanje avtoritete na odgovornih in vodstvenih delovnih mestih, to pa vpliva na pogostejše izbiranje kandidatov namesto kandidatke na ta mesta.

Za naš sindikat je posebej pomembno, da kot organizacija z večinsko ženskim članstvom čim več kolegic spodbudimo tudi k prevzemanju odgovornih funkcij v SVIZ-u.

STRATEGIJA DVEH TIROV

SVIZ tudi v preteklosti ni zanemarjal strokovnih vprašanj, je res, da je večino energije usmerjal v reševanje odprtih gospodarskih in socialnih vprašanj zaposlenih v izobraževanju in znanosti. Vključevali smo se v javne razprave o šolski zakonodaji in vplivali na spremembe posameznih zakonskih določil. Oblikovali smo tudi temeljna stališča do vsebinske preнове slovenskega šolstva. Prav pri tem se je najbolj jasno pokazalo, da SVIZ zaradi odsotnosti organizacijske strukture strokovnih teles, SVIZ ni sposoben izpeljati notranje razprave, ki bi pripeljala do večinsko sprejetih stališč učiteljev-praktikov do ključnih odprtih vprašanj preнове izobraževalnega sistema. To je bil tudi eden od pomembnih razlogov, da so se politika in strokovne institucije lahko izognile dialogu z organiziranimi stališči in predlogi učiteljev praktikov.

Odločitev, da SVIZ oblikuje avtonomna strokovna telesa, ki se bodo ukvarjala izključno s strokovnimi vprašanji, vnaša v delo sindikata povsem nov element. SVIZ ne bo več le organizacija, ki varuje gospodarske in socialne interese članstva in zagotavlja pravno in solidarnostno pomoč, ampak hkrati postaja tudi strokovna organizacija, preko katere bomo izobraževalke in izobraževalci ter znanstvenice in znanstveniki oblikovali poglede na strokovna vprašanja in strokovne interese ter z njimi poskušali vplivati na strokovne odločitve, povezane z izobraževalnim sistemom.

Oblikovanje stališč in predlogov sindikata o strokovnih vprašanjih zahteva drugačen, poglobljen način dela, kot je pri uveljavljanju gospodarskih in socialnih interesov - ti pogosto zahtevajo hitre reakcije in improvizacijo - zato bo ločen od »industrijskih akcij«. Zgled da sindikati poleg zastopanja ekonomskih in socialnih interesov zagovarjajo tudi strokovne poglede članstva ali posameznih skupin članstva, prevzemamo od zahodnoevropskih sindikatov s področja izobraževanja. Tudi izraz »strategija dveh tirov« smo si sposodili pri skandinavskih sindikatih, saj dobro pojasnjuje vzporednost delovanja na dveh med seboj samostojnih, a hkrati v okvirih sindikata povezanih področjih.

ZA SOCIALNO PARTNERSTVO IN KOLEKTIVNO DOGOVARJANJE

Medsebojne odnose in razmerja med delojemalci, delodajalci ter državnimi in lokalnimi oblastmi je mogoče označiti kot partnerstvo na trgu delovne sile. V šolstvu in znanosti, tako kot na vseh drugih področjih, delojemalce zastopamo sindikati, ki smo legitimni socialni partnerji v dialogu. Vse tradicionalne demokracije temeljijo na širokem in institucionaliziranem socialnem dialogu in na enako temeljnem demokratičnem načelu, da odgovornosti vodijo k pravicam. Princip socialnega partnerstva je ključ do stabilnega razvoja naše in drugih držav. Le partnerstvo, v katerem se vse strani zavedajo svoje soodgovornosti, zagotavlja stabilnost in mir na trgu delovne sile, ki sta prva pogoja za uravnotežen in dolgoročen razvoj. To velja tudi za stabilno delovanje izobraževalnega sistema in uspešen razvoj raziskovalne dejavnosti.

SVIZ je kot večinski sindikat učiteljc oz. učiteljev in znanstvenic oz. znanstvenikov ter drugih zaposlenih v izobraževanju in znanosti pripravljen prevzeti soodgovornost pri razvoju naše države, vendar le ob predpostavljenih sistemsko zagotovljenih možnostih vplivanja na socialne in gospodarske odločitve ter odločitve v šolstvu in znanosti. Soodgovornost smo pripravljene prevzeti ob zagotovitvi enakopravnosti naše organizacije in spoštovanju s strani drugih socialnih partnerjev. Pravica do vpliva pomeni enakopravno sodelovati v socialnem dialogu, pri nastajanju strokovnih in zakonskih predlogov od vsega začetka.

Ob Splošni kolektivni pogodbi za negospodarstvo, sta za SVIZ ključnega pomena Kolektivna pogodba za dejavnost vzgoje in izobraževanja in Kolektivna pogodba za raziskovalno dejavnost. Obe pogodbi urejata pomemben del plač in pogojev delovnih razmer, ki jih drugod ni bilo mogoče določiti. Obe kolektivni pogodbi za področje izobraževanja in znanosti sta osnovni instrument prek katerega lahko delojemalci, zaposleni v teh dveh dejavnostih, vplivamo na delovne razmere in na nagrajevanje posebnosti pri posameznih delovnih mestih zaposlenih, ki jih zastopamo. V SVIZ želimo tudi v bodoče ohraniti pomen in pravni položaj obeh pogodb dejavnosti.

Tudi konvencije Mednarodne organizacije dela spodbujajo kolektivna dogovarjanja in pogajanja v javnih službah. To še zlasti velja za konvenciji št. 98 in št. 154, ki ju mora tudi naša država dosledno spoštovati. Zavzemamo se, da bi država Slovenija čim prej sprejela tudi Konvencijo Mednarodne organizacije dela št. 151.

PLAČE

Osrednja naloga sindikata je izboljšati plače in delovne razmere naših članic in članov. Kot opozarjajo Priporočila o statusu učiteljev, so plače učiteljev in raziskovalcev eden najpomembnejših dejavnikov, ki vplivajo na položaj, družbeni ugled in na druga merila vrednotenja dela. Plače učiteljev morajo odsevati družbeni pomen dela in visoko stopnjo odgovornosti za opravljeno delo. Primerljive morajo biti z vrednotenjem poklicev, za katere se zahtevata enaka ali podobna izobrazba in odgovornost. Plače morajo biti take, da omogočajo dostojno življenje in zaposlenih ne silijo k prevzemanju dodatnih zaposlitev. SVIZ je naklonjen plačnemu sistemu, ki pri učiteljskih plačah upošteva razlike glede na stopnjo izobrazbe, delovno dobo in odgovornosti. Sprejemljivo razmerje med najvišjo in najnižjo učiteljsko osnovno plačo, ki ne vključuje visokošolskih učiteljev, za polni delovni čas je približno 1 : 2. Pri določanju plač za posamezne predmete v poklicnih, strokovnih in tehniških šolah, kjer učitelji nimajo ustrezne akademske izobrazbe, je treba kot dodatno merilo upoštevati praktične izkušnje na specifičnih strokovnih področjih.

SVIZ bo v prihodnjem obdobju moral več pozornosti posvetiti plačam administrativnega in tehničnega osebja v vzgojnih izobraževalnih in raziskovalnih zavodih. Razlike v plačah med nosilnimi poklici in dejavnostih in ostalimi so se v zadnjih letih povečevale, kar je razumljivo sprožalo reakcije nezadovoljstva pri administraciji in tehničnem osebju. Pri tej ugotovitvi se ni mogoče izogniti dejstvu, da plač za zaposlene v administraciji javnih zavodov na področju izobraževanja in znanosti ni več mogoče popravljati ločeno od enakih ali podobnih poklicev v drugih dejavnostih javnega sektorja. SVIZ

bo moral skupaj z drugimi sindikati zaposlenih v javnih službah doseči, da bodo plače primernejše kot so sedaj. Ni dvoma, da bo solidarnost in jasna podpora izobraževalnega in znanstvenega osebja pomembno vplivala na rezultate pri doseganju zastavljenih ciljev.

SVIZ ne nasprotuje zamisli, da bi za zaposlene v javnih službah uredili enotna izhodišča za oblikovanje plač. SVIZ bo dosledno vztrajal, da po spremembah zakonodaje nihče ne more biti plačan slabše kot pred uveljavitvijo zakona. Zakon o javnih uslužbencih lahko določi okvire za kolektivno dogovarjanje, nikakor pa ne sme nadomestiti kolektivnih pogodb ali razvrednotiti njihove sedanje vloge. Slovenija mora tudi na tem področju slediti razvitemu delu Evrope, kjer je trend urejanja pravic s kolektivnimi pogodbami tudi za javne uslužbence v vzponu.

DELOVNE RAZMERE

Za uveljavitev ustrežnejših delovnih razmer v izobraževanju in znanosti je treba doseči večji vpliv delojemalcev pri oblikovanju in sprejemanju odločitev. Dosedanja raven vpliva po našem mnenju ni ustrezna in pomembno zaostaja za državami z demokratično tradicijo. SVIZ si bo prizadeval, da bo pravica sodelovanja pri nastajanju in sprejemanju odločitev, pomembnih za zaposlene v izobraževanju in znanosti, pravno normirana in ne bo odvisna od vsakokratnih oblasti, kot je to sedaj.

Ob pokojninski reformi, ki podaljšuje delovno dobo, bo treba za najbolj izčrpavajoče poklice v izobraževanju in znanosti, potrebno zmanjšati obremenitve v obdobju pred odhodom v pokoj.

Doseči bo potrebno, da bodo tisti, ki ne bodo mogli delati do polne upokojitvene starosti, v pokoj lahko odšli pod ugodnimi pogoji.

SVIZ bo vztrajal pri zahtevi, da država za mlade družine učiteljev in znanstvenikov zagotovi ustrezno število kadrovskega stanovanj, po drugi strani pa zagotovi stanovanjske kredite z ugodno obrestno mero.

Kot javni uslužbenci bomo od države zahtevali olajšave pri zdravstvenem in pokojninskem zavarovanju.

Nasprotovali bomo poskusom, da se za učiteljice in učitelje uveljavi »uradniški delovni čas«, ker je za učinkovito delo bolje, če si lahko učiteljstvo samo načrtuje čas za priprave, za popraviljanje nalog in za dodatna dela.

Predlagali bomo, da se pravica do študijskega dopusta in trajanje študijskega dopusta tudi za preduniverzitetne izobraževalce jasno zapiše v predpise in tako postane obveznost delodajalca.

Pozorno bomo spremljali v kakšnem okolju delajo zaposleni v izobraževanju in znanosti in opozarjali delodajalce, da zdravo in čisto delovno okolje izboljšuje kvaliteto dela.

PRESEŽNI DELAVCI V IZOBRAŽEVANJU

V prihodnjih letih je zaradi neugodnih demografskih gibanj mogoče pričakovati, da se bomo tudi v šolstvu morali soočiti z obsežnejšimi tehnološkimi presežki zaposlenih, kakršni so se že začeli pojavljati na ravni predšolskega izobraževanja. Vprašanje reševanja presežnih delavcev v izobraževanju bo v prihodnjih letih postalo ena od pomembnih nalog sindikata, za katero se moramo pravočasno pripraviti. V najkrajšem času bo v sindikatih s tega področja treba izdelati strategijo zmanjševanja števila presežnih delavcev, saj jih devetletna osnovna šola ne bo mogla v celoti nevtralizirati. Država je

skupaj s sindikati dolžna poiskati ustrezne načine za ohranjanje čim večjega števila delavnih mest v izobraževanju. in se dogovoriti kako bomo poskrbeli za tiste, ki bodo delo kljub temu izgubili.

USLUGE ČLANSTVU

Informiranje

Učinkovit pretok informacij - od članstva do odgovornih na različnih ravneh organiziranosti in nasprotno - je prvi pogoj za pravočasno sprejemanje ustreznih in učinkovitih sindikalnih odločitev. Obvestila SVIZ-a so bila - poleg sestankov in seminarjev na različnih ravneh - vse od ustanovitve našega sindikata nosilec informiranja. V zaostrenih razmerah, pred in med stavkami so imala izjemno pomembno vlogo, ker so članstvo usmerjala k enotnemu delovanju in stopnjevala akcijsko moč sindikata. Pred letom in pol smo jim dodali še elektronsko obliko na SVIZ-ovi domači strani na spletnih straneh. Tudi v prihodnjih letih bodo Obvestila ostala najpomembnejše sredstvo informiranja članstva in sindikalnih zaupnikov. Dopolnili jih bomo s časopisom; v začetku bo izhajal na dva meseca in se pozneje prelevil v mesečnik. SVIZ-ov časopis bo prostor za notranjo sindikalno razpravo, prostor za komentiranje posameznih predlogov, za pravne nasvete, kritike in polemike, pa tudi za predstavitve življenja in dela naših kolegov v drugih državah.

Prizadevali si bomo, da bi ob koncu tega štiriletnega mandata lahko z večino sindikalnih zaupnic in zaupnikov komunicirali prek elektronske pošte in medmrežja.

Svetovanje

V SVIZ-u se zavedamo pomembnosti kvalitetnega in pravočasnega svetovanja našemu članstvu. Svetovanje se začne pri sindikalnih zaupnikih, saj morajo biti sposobni oceniti, kaj je treba storiti, ko članica oz. član potrebuje nasvet, povezan z njenim oziroma njegovim delovnim položajem ali zaposlitvijo. Že doslej so pri zagovarjanju interesov članstva in pri urejanju odprtih vprašanj opravili nepogrešljivo delo, brez katerega bi bila vsa druga prizadevanja sindikata brez pravih učinkov. V prihodnjem obdobju bomo z intenzivnejšim in kvalitetnejšim izobraževanjem sindikalnih zaupnic in zaupnikov še povečali učinkovitost sindikalnega svetovanja na ravni zavodov. Na izobraževalnih seminarjih za sindikalne zaupnice in zaupnike bomo posebno pozornost posvetili poznavanju zakonodaje, zlasti kolektivnih pogodb, ter tehnik pogajanja in komuniciranja z delodajalci.

Usposobljenost za svetovanje funkcionarjev SVIZ v območnih odborih je neposredno povezana z njihovim položajem. Ni mogoče pričakovati, da bodo predsednice in predsedniki območnih odborov lahko svetovali sindikalnim zaupnikom in zaupnicam, če bodo to delo opravljali poleg rednega dela v šolah in vrtcih. V prihodnjem obdobju moramo na pogajanjih z državo doseči, da se bo delovna in učna obveznost predsednikov območnih odborov - sorazmerno s številom članstva v posameznem območnem odboru - zmanjšala.

Le na tak način bo mogoče zagotoviti dodatno in sistematično izobraževanje odgovornih na ravni območnih odborov. Seveda bosta poglobljeno izobraževanje in delno zaposlovanje zahtevali dodatna finančna sredstva.

Pravna pomoč in zastopanje

Poleg pravnega svetovanja sta pravna pomoč in zastopanje tisti področji, kjer se pokaže koliko je sindikat sposoben zaščititi interese in dobro ime posamezne članice in člana, ko sta soočena z odpovedjo delovnega mesta, s postopkom ugotavljanja tehnoloških presežkov, z disciplinskim postopkom, s šikaniranjem in nekorektnim ravnanjem nadrejenih, z obtožbami in materialnim oškodovanjem; skratka, ko se znajdeti v stiski, povezani z delom, ki ga opravljata.

Individualna pravna pomoč in zastopanje pred sodišči od vsakega sindikata zahtevata dobro organizirano in strokovno usposobljeno pravno službo ter ustrezna finančna sredstva. Ocenjujemo, da je bila odločitev o organiziranju pogodbenih odvetnikov pri območnih odborih pravilna. Z odvetniki bomo vzpostavili tesnejše stike in jih občasno obveščali o novostih na pravnem področju in o aktualnih dogodkih, k jim bodo v pomoč pri zastopanju naših članic in članov.

Solidarnostna pomoč

Solidarnostno pomoč je SVIZ razdeljeval od ustanovitve naprej. Zaradi omejenih sredstev vsem prosilcem nismo mogli ustreči. Zagotavljali pa smo jo tistim, ki so jo bili najbolj potrebni. V prihodnje bomo bolj natančno določili postopke, obseg in razloge za dodelitev finančne pomoči, predvsem pa bo treba jasneje določiti dolžnosti in odgovornosti pri razdeljevanju pomoči med sindikati zavodov, območnimi odbori in glavnim odborom. Prav tako je nujno ločiti solidarnostno pomoč posameznim članom, od pomoči sindikatom zavodov in območnim odborom. Solidarnostno pomoč bomo jasno ločili od sponzorskih sredstev in sredstev za promocijo.

Zdravstveno in pokojninsko zavarovanje

Sklepanje različnih vrst skupinskega zavarovanja prinaša članstvu sindikata pomembne gnotne koristi. Z lanskim podpisom krovne pogodbe za prostovoljno zdravstveno zavarovanje smo si pridobili izkušnje in jih bomo lahko v prihodnjih letih koristno uporabili pri razširitvi dejavnosti na tem področju. To še posebej velja za pokojninska zavarovanja, ki bodo postala aktualna s preoblikovanjem pokojninskega sistema. V pogovorih z zavarovalnicami bomo lahko izkoristili prednosti množične organizacije. Dogovore za skupinska zavarovanja bomo v prihodnje omejili na naše članice in člane ter njihove družine. Izkušnje zahodnoevropskih sindikatov na tem področju, s katerimi smo vzpostavili stike preko Izobraževalne interancionalne, nam bodo pri sklepanju kolektivnih zavarovanj v veliko pomoč.

Počitniška stanovanja

Kljub začetnim dvomom o pravilnosti odločitve, da SVIZ prosta finančna sredstva vlaga v nakup počitniških stanovanj, se je odločitev v zadnjih letih potrdila kot ustrezna. Znatno število članic in članov je zadovoljnih s ponujeno možnostjo prijetnega in cenejšega letovanja v naših stanovanjih. Premoženje v nepremičninah povečuje ugled sindikata pri poslovnih partnerjih in pri zaposlenih, ki se odločajo o vstopu v enega od sindikatov. Počitniška stanovanja so hkrati stabilen rezervni sklad, ki ga je v kritičnih obdobjih mogoče uporabiti za premostitev težav. Če bodo sredstva dopuščala, bo SVIZ tudi v prihodnjih štirih letih kupoval eno do dve počitniški stanovanji na leto. Del razpoložljivih terminov bomo kot solidarnostno pomoč namenili članicam in članom, ki ne zmorejo plačila.

Usluge upokojenim članicam in članom

V prvem obdobju delovanja sindikata smo premalo storili za naše upokojene kolege. V zadnjem letu so se stvari premaknile na bolje, vendar še niso dosegle ravni, ki bi si jo naše upokojene kolegice in kolegi zaslužili. Izboljšali bomo posebno ponudbo naših počitniških stanovanj in pripravili program družabnih srečanj po območnih odborih. Poskusili bomo tudi z različnimi predavanji in seminarji. (posebna točka, kjer bi lahko izkoristili njihove izkušnje in znanje)

Kulturna, športna in družabna srečanja

Naravnost povedano: na tem področju nismo v preteklih letih naredili ničesar. Za družabnost, ki je pomemben element poglobljanja vezi med članstvom in krepitev pripadnosti sindikatu je vedno zmanjkovalo časa in ljudi, ki bi se s to dejavnostjo ukvarjali. Pomembno vlogo pa so igrali tudi predsodki, da bo ukvarjanje s tem področjem preveč spominjalo na kompromitirano vlogo sindikatov v prejšnjem političnem sistemu, čeprav družabnosti posvečajo največ pozornosti sindikati v državah z dolgo demokratično tradicijo. Za organiziranje dela na tem področju bo potrebno pridobiti nove ljudi, ki bodo tudi z volonterskim delom pripravljene prispevati k oživitvi kulturnih, športnih in družabnih dogodkov.

IZOBRAŽEVANJE SINDIKALNIH ZAUPNIC IN ZAUPNIKOV

Najučinkoviteje je probleme mogoče reševati tam, kjer so nastali. Če je le mogoče, jih je treba v vrtcih, šolah, dijaških domovih in drugih zavodih. Dobro usposobljen sindikalni zaupnik oz. zaupnica lahko bistveno prispeva k odpravljanju problemov, povezanih z delovnimi razmerji in delovnimi razmerami. Usposobljenost sindikalnih zaupnikov in zaupnic je temelj učinkovitosti sindikata pri razreševanju problemov. Sindikalni zaupniki so okostje, ki zagotavlja trdnost in stabilnost delovanja vsakega sindikata.

SVIZ si bo prizadeval, da bo pomemben del stroškov za izobraževanje sindikalnih zaupnikov in drugih sindikalnih funkcionarjev prevzela država, saj je tudi v njenem interesu, da so predstavniki delojemalcev ustrezno usposobljeni za opravljanje svojega dela, ker bo na tak način dialog učinkovitejši in cenejši. V zahodnoevropskih državah je sofinanciranje izobraževanja sindikalnih zaupnikov iz javnih sredstev že precej uveljavljena praksa.

FINANČNI VIRI ZA DELO SINDIKATA

Članarina v našem sindikatu je med najnižjimi v državi. Deli se na sindikate zavodov, območne odbore in na glavni odbor. SVIZ se bo tudi v prihodnje financiral predvsem iz članarine, kar pa ne pomeni, da ne bomo iskali tudi drugih virov. Med njimi so najbolj pomembni gospodarno vlaganje sredstev v nepremičnine, kar najbolj varne naložbe v vrednostne papirje in bančni depoziti. Čeprav finančna sredstva za sedanje delovanje še zadoščajo, pa bo treba ob prevzemanju dodatnih nalog, ki si jih SVIZ zastavlja tudi s temi programskimi usmeritvami, še pred iztekom sedanjega štiriletnega mandatnega obdobja razmišljati tudi o povečanju članarine. Če se potrdi potreba po povišanju članarine, ta ne sme biti višja od 1% bruto plače na zaposlenega člana.

SODELOVANJE IN POVEZOVANJE Z DRUGIMI SINDIKATI

SVIZ je pripravljen na sodelovanje z vsemi sindikati v naši državi ne glede na politično usmeritev posameznega sindikata. Naše temeljno stališče je, da je sodelovanje med sindikati in zvezami sindikatov koristno za zaposlene, zato ga bomo spodbujali. Če je le mogoče, se bomo izogibali prestižnim sporom, ki najpogosteje zmanjšujejo ugled sindikatov pri zaposlenih.

Danes lahko z gotovostjo trdimo, da je bila odločitev o ustanovitvi samostojnega sindikata zaposlenih v izobraževanju in znanosti leta 1990 pravilna. SVIZ si je hitro pridobil zaupanje večine zaposlenih in v času tranzicije vodil prizadevanja za boljši socialni in ekonomski položaj članstva in drugih zaposlenih. Organizacijska samostojnost sindikata je omogočila večjo gibčnost in prilagodljivost hitro se spreminjajočim razmeram. Zahteve in interesi zaposlenih so se pogosto neposredno prevajali v sindikalne akcije.

Ocenjujemo, da se obdobje prehoda, velikih in radikalnih sprememb izteka, z njim pa tudi prednosti v nevezanem, samostojnem položaju našega sindikata. Vse bolj očitno postaja, da lahko SVIZ nekatere ključne interese uresniči le skupaj z drugimi sindikati zaposlenih v javnih službah. Zaposleni v javnem sektorju smo - kljub pomembnim statusnim razlikam - v zelo podobnem položaju, saj smo vsi financirani iz javnih sredstev. Drugim sindikatom javnih služb predlagamo, da skupaj ustanovimo konfederacijo sindikatov zaposlenih v javnih službah. Ni naključje, da v vseh zahodnoevropskih državah delujejo konfederacije zaposlenih v javnih službah, ker krepijo položaj zaposlenih v odnosu do države in lokalnih skupnosti. Bilo bi najbolje, da bi se v konfederacijo vključili vsi reprezentativni sindikati zaposlenih v javnih službah. Če to ne bo mogoče, si bo SVIZ prizadeval ustanoviti konfederacijo s sorodnimi sindikati na tem področju.

SVIZ vsem slovenskim sindikatom predlaga, da skupaj ustanovimo sindikalni inštitut za delo, ki bo neodvisno od državnih institucij spremljal makroekonomska gibanja in sindikate oskrboval z neodvisnimi podatki.

MEDNARODNA DEJAVNOST

SVIZ je bil eden od ustanovnih članov Izobraževalne internacionale leta 1993 v Stockholmu. Včlanitev v to največjo mednarodno učiteljsko organizacijo je bila za SVIZ strateškega pomena, saj nam omogoča izmenjavo pogledov in stališč s kolegicami in kolegi iz drugih držav, zagotavlja dragoceno prenašanje izkušenj od učiteljskih sindikatov iz najrazvitejših držav, ki imajo več kot stoletno tradicijo, ter nas seznanja z dokumenti mednarodnih institucij, kot so UNESCO, Evropska unija, Mednarodna organizacija dela in Svetovna banka. Aktivno sodelovanje z izobraževalno internacionalo in aktivno delovanje v njej bosta tudi v prihodnje ostali os, prek katere se bo SVIZ povezoval s kolegicami in kolegi iz drugih držav in izvajal večji del mednarodne dejavnosti.

Posebej aktivni bomo v evropskem delu izobraževalne internacionale. Pri tem bomo podpirali prizadevanja, da bi bila ob združevanju Evrope bolj navzoča socialna vprašanja, ne pa predvsem interesi kapitala.

V SVIZ-u smo prepričani, da imamo učiteljske organizacije dolžnost prispevati k boljšemu razumevanju in mirnemu sožitju držav in narodov. Verjamemo, da lahko učiteljstvo z zglednim medsebojnim sodelovanjem pomembno prispeva k boljšemu razumevanju, medsebojnemu spoštovanju in mirnemu sožitju med narodi, živečimi v jugovzhodnem delu Evrope, še posebej pa na nemirnem Balkanu, in spodbuja svoje vlade k ravnanju, ki bo zmanjševalo medsebojne napetosti. V prihodnjem obdobju bomo okrepili stike s sindikati sosednjih držav.